

מראי מקומות - סוכה

י.ב.

אלא דברים שאינם מקבלים טומאה. וכ' ליישב זה ע"פ מה שהק' עוד, דהא הדין הוא דידות הפירות ושומרי הפירות באמת מקבלין טומאה, וא"כ מהי הראי' בכלל, הא לאו מילתא דפסיקתא דעלי זית וכו' אינם מקבלים טומאה, דהא שפיר י"ל דמקבלים טומאה, דהיינו בתורת יד או בתורת שומר. ותני' דהיינו דקאמר להם עזרא באו ההר וגו' ועשו סוכות, דהיינו שיתכוונו בשעת התלישה כדי לסכך בהן, דהא קיי"ל דהקוצר לסכך אין לו ידות. וא"כ ממילא מובן הראי' דצריך דוקא דבר שאינו מקבל טומאה, מדהוצרך לומר להם הכי, וע"ש עוד מש"כ בזה.

ו. חבילי קש, וכו'

ע' במשנה למלך (טומאת צרעת י"ד, ד', ציינו בגלה"ש), שכ' דלכאו' יש להוכיח ממתני' דחבילי קש אינם מיטמאים בטומאת נגעים, דהא אם היו נטמאים בטומאת נגעים, א"כ ודאי פסולים הם לסכך, משום דמקבלים טומאה, ולמה חיפשה הגמ' טעמים לפוסלם, ואף דמבואר בגמ' דפסולים מדרבנן, מ"מ אם היו מקבלים טומאה הו"ל לפסול מדאו', וע"כ דאינם טמאים.

ז. וכולן שהתירן כשרות

כ' בתוס' בעמוד ב' (ד"ה אין) דזה קאי גם על אם מתחלתן הניחן לייבשן, דהתרתן מהני כאילו נענעו. אולם ע' בטור (או"ח תרכ"ט, י"ז), שהביא מש"כ הר"י מקרקשינא שאינה נתרת בהתרה, אלא צריכה נענוע, וכ' הטור שכן מסתבר. וע' בב"ח שם מש"כ בביאור מחלוקתם.

ח. ור' יוחנן אמר לה, הכא דקתני אין

מסככין בהן לכתחלה, וכו'

פרש"י, דמדויק במשנה כר' יוחנן, דקתני אין מסככין, ולא קאמר דאינה סוכה, א"כ משמע דמדאורייתא היא סוכה, וא"כ ע"כ מיירי דעכשיו מניחין שם לשם סכך, ומדרבנן, ולא בנמלך על המונחין ועומדין, דפסולה מדאורייתא. אבל בחוטט בגדיש קתני אינה סוכה, דמשמע דלגמרי אינה סוכה, דפסולה מדאורייתא, אלמא בשלא נענע הסכך לשם סוכה קאמרו, אבל נענע כשר. ויש לעי', מנ"ל לפרש דחוטט בגדיש כשר אף מדרבנן אם מנענע, דלמא אה"נ דמדאורייתא פסולה מדין תעשה ולא מן העשוי אם אינו מנענע, ואף אם מנענע פסולה משם גזירת אוצר. ונראה דהוכרח רש"י לפרש כן, דאם שייך גזרת אוצר גם בחוטט בגדיש, א"כ למה לא קתני לה בהדיא כדקתני בהא דמתני', אע"כ דנענוע מהני אצל חוטט בגדיש.

א. אי מה חגיגה בעלי חיים אף סוכה נמי בעלי חיים

העיר הפני יהושע, דלכאו' מלשון הקושיא משמע דניבעי שתהא הסוכה נעשית מבעלי חיים דוקא, וא"א לומר כן, דהא צריכה להיות דומה לסוכות שהיו במדבר, דאזלי' בשי' ר"ע דסוכות ממש היו. וביאר דהא דצריך ר' יוחנן להיקש דחגיגה, היינו משום דמסוכות מדבר לא מצינן למעט דבר המקבל טומאה, דמשמע דישבו באהלים, שהם מקבלים טומאה. ולכך צריך להיקש דחגיגה, דכמו דאין החגיגה מקבלת טומאה כיון דהיא באה מבעלי חיים, כן הסוכה צריכה להיות נעשית מדבר שאינו מקבל טומאה. וע"ז הק' הגמ', דכיון דאין הדרך לעשות סוכות מבעלי חיים, דא"כ הא אינן דומין לסוכות מדבר, א"כ ע"כ דאין ההיקש לחגיגה נאמר כלל לענין דברים שהסוכה נעשית מהם, אלא ההיקש הוא רק לענין איסור הנאה, וכדלעיל (ט). וע"ע בערוך לנר (על תוס'), שכ' דיש ליישב קו' הפנ"י בפשיטות, דאף דהסוכות שבמדבר לא היו נעשים מבעלי חיים, מ"מ י"ל דחידשה התורה דאפ"ה צריכים לעשותן מבעלי חיים, וע"ע בריטב"א.

ב. באספך מגרנך ומיקבך, בפסולת גורן ויקב הכתוב מדבר

וק', אולי כוונת הפסוק היא כפשוטו, לומר לך באיזה זמן בשנה צריך לעשות החג שהוא זמן איסוף הגרנות. וכ' החיי אדם (קמ"ג, ח) דע"כ לא צריך הכתוב לומר כן, שהרי כבר כתיב בשביעי בט"ו לחודש.

ג. ואימא גורן עצמו ויקב עצמו

פרש"י, הקשין עם התבואה, ואשכולות עם הענבים. והעיר הערוך לנו, למה לא פי' דמיירי בתבואה שבגורן והאשכולות שביקב עצמן. ותני' דזה ודאי א"א לסכך בתבואה לאחר שנידש, דהא אין לה עמידה, ולכן ע"כ פי' קו' הגמ' הוא מהקשין עם התבואה. ומ"מ הק' שפיר דאיך אפשר למילף דדבר המקבל טומאה פסול לסכך בו, הא קרא סתמא קאמרו, דיסכך בגורן עצמו שהוא הקשין עם התבואה, ובזה אפשר שיהיה דבר המקבל טומאה כשאוכל מרובה על הפסולת.

ד. רב חסדא אמר מהכא צאו ההר והביאו וכו'

כ' העמק סוכות, דאף דקרא בנחמי' הוא, מ"מ הרי מצינו לפעמים דדברי תורה מדברי קבלה ילפי', והביא דוגמא לזה, ע"ש.

ה. צאו ההר והביאו עלי זית ועלי עץ שמן, וכו'

הק' הלחמי תודה, מהי הראי' מהתם דאין כשר לסכך בדבר המקבל טומאה, דהא אין כ"כ ראי' מהא דלא הביא הקרא